

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та
біоетики

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Клінічне медсестринство у внутрішній медицині»

Нормативний освітній компонент
Формат освітнього компонента заочний
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність «223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма «Сестринська справа»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Курс четвертий

Програма освітнього компоненту розглянута на
засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої
медицини, медсестринства та біоетики

Протокол від.
“_28_” серпня_____2023 року № 1_

Завідувач кафедри

_____ проф. Ащеулова Т.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем терапевтичного профілю

Протокол від.
“_30_” серпня_____2023 року №1

Голова

_____ проф. Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. . Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
- 2 Піонова О.М., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.

.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Хіміч Т.Ю., доцент кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доцент, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, імунологія, алергологія

Контактний тел. та E-mail викладача +380972934789 ty.khimich@knmu.edu.ua

Болокадзе Є.О. доцент кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доцент, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, пульмонологія,

Контактний тел. та E-mail викладача +380662806391 yo.bolokadze@knmu.edu.ua

Піонова О.М. доцент кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доцент, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, , пульмонологія,

Контактний тел. та E-mail викладача +380506050642 om.pionova@knmu.edu.ua

Красовська Катерина Олександрівна - доцент кафедри кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, к. мед. н., доцент.

Професійні інтереси: терапія

Контактний тел. та E-mail викладача +380675794661, ko.krasovska@knmu.edu.ua

Ярошук Аліна Віталіївна асистент кафедри ПБМ№2 та медсестринства, магістр медсестринства

Професійні інтереси: медсестринство

Контактний тел. та E-mail викладача +380972419718 av.yaroshchuk@knmu.edu.ua

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласної клінічної лікарні за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, і (вул. Тринклера 3)

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарта вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 223 «Медсестринство»

Опис освітнього компонента (анотація) «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є складовою частиною дисципліни «Клінічне медсестринство», яка включає ще «Клінічне медсестринство в педіатрії та хірургії» і є однією з основних клінічних дисциплін підготовки бакалавра за спеціальністю «Сестринська справа», під час вивчення якої відбувається засвоєння здобувач вищої освіти методів діагностики внутрішніх хвороб, їх лікування та профілактика. Отже, «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» – навчальна клінічна дисципліна, яка вивчає основні причини, механізм розвитку захворювань; основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів; перебіг захворювань та диференціальну діагностику; значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження; сучасні принципи та методи лікування відповідно до протоколів; профілактику захворювань.

Предметом вивчення освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння здобувачем вищої освіти основних причин, механізму розвитку захворювань, основних методів обстеження пацієнта у клініці внутрішніх хвороб та правил встановлення синдромного діагнозу, лікування та

профілактику найбільш розповсюджених захворювань внутрішніх органів.

Метою викладання освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є формування у здобувача вищої освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та встановлення клінічного діагнозу захворювань внутрішніх органів, призначення лікування із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Пререквізити та постреквізити освітнього компонента відповідно до примірного навчального плану, вивчення освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» здійснюється, коли здобувачем вищої освіти набуті відповідні знання основ медичної біології та мікробіології, анатомії людини, фізіології, патоморфології та патофізіології, біологічної хімії, основ медсестринства, медсестринства у внутрішній медицині, фармакології та медичної рецептури, анестезіології та інтенсивної терапії, обстеження та оцінки здоров'я людини, клінічної фармакології з токсикологією та практичних навичок з догляду за хворими терапевтичного профілю, з якими інтегрується програма клінічного медсестринства.

Постреквізити освітнього компонента Клінічне медсестринство у внутрішній медицині формує засади встановлення здобувачем вищої освіти клінічного діагнозу, призначення лікування та методів профілактики та формування умінь застосовувати знання з основних методів обстеження хворого в процесі професійної діяльності. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін та проходження переддипломної практики. Є базою для підготовки до ліцензійного іспиту ЄДКІ, підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах другого освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Послання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

Сторінка дисципліни в системі Moodle <https://distance.knmu.edu.ua/my/>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є формування у здобувача вищої освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та встановлення клінічного діагнозу захворювань внутрішніх органів, призначення лікування із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями освітнього компонента «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є:

- Оволодіння здобувачем вищої освіти теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань людини. Розуміння здобувачем вищої освіти основні причини, механізму розвитку захворювань
- Оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого
- Діагностика окремих внутрішніх захворювань людини при типових їх проявах
- Диференційна діагностика внутрішніх хвороб
- Оволодіння основними принципами лікування та профілактики захворювань внутрішніх хвороб
- Формування у здобувачів вищої освіти морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

– інтегральна:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– загальні:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
10. Здатність приймати обґрунтовані рішення
11. Здатність працювати в команді
12. Навички міжособистісної взаємодії

– спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.
2. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.
3. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.
4. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
5. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.
6. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
7. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.
8. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.
15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані.

В умовах закладів охорони здоров'я (303) та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

В умовах 303, удома, передбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

В умовах 303, удома та за непередбачуваних обставин, вміти скласти план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. В умовах 303 відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарно-протиепідемічного режиму, вміти:

- проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом;
- контролювати роботу молодшого медичного персоналу; контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування.

В умовах 303, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти:

- приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва;
- забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я;
- освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб;
- знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти:

- спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом;
- вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини; розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки; проводити навчання для молодшого та технічного персоналу.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.

В умовах 303, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти:

- вести облік диспансерних груп населення;
- робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації;
- проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп;

- вести облік груп здоров'я;
- розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини;
- визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу;
- складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми;
- проводити перепис дитячого населення.

ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно протиепідемічного режиму.

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.

ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних соціальний навичок (Soft skills):

- Комунікативні навички
- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами
- Здатність оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до Організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1 Опис ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин -120	Спеціальність: <u>223 «Медсестринство»</u>	Курс:
		-й
		Семестр
		-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи здобувач вищої освіти - 100	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		6 год.
		Практичні
		14 год.
		Самостійна робота
		100 год.
		Індивідуальні завдання.
		Вид контролю: іспит

2.2.1 Лекції

№ з/п	Тема	Години	Вид лекції
1	Установча лекція. Історія розвитку вчення про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Предмет вивчення дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» Принципи обстеження хворого та встановлення клінічного діагнозу захворювань внутрішніх органів, призначення лікування із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.	2	Тематична
2	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань органів дихання, основні принципи призначення лікування та профілактики.	2	Тематична
3	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань органів серцево-судинної системи, основні принципи призначення лікування та профілактики.	2	Тематична
	Всього	6	

2.2.2 Семінарські заняття –не передбачені програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань серцево-судинної системи	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань органів дихання	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

			презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань ШКТ	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
4	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань сечовивідної системи	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні

			рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань сполучної тканини	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань ендокринної системи та на захворювання крові	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на

			делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	задану тему
7	Обстеження хворих та встановлення клінічного діагнозу захворювань крові	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
	Всього годин	14		

2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачані програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів із атеросклерозом, артеріальною гіпертензією	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з ішемічною хворобою серця, порушеннями серцевого ритму. Клінічне обстеження пацієнтів гострою та хронічною серцевою недостатністю	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3	Придбані вади серця	4	відеороліки, відеофільми, самостійна	реферати; анотації; самоконтроль;

			робота з інформаційними джерелами.	доповідь; виступ на задану тему
4	Кардіоміпатії	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів ХОЗЛ, бронхіальну астму, на дихальну недостатність	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів із пневмоніями, гнійними захворюваннями легенів	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
7	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з плевритами.	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
8	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів із туберкульозом легенів	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
9	Пневмоконіози	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
10	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з виразковою хворобою шлунка та дванадцятипалої кишки	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
11	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з гепатитом та цирозом печінки	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
12	Холецистит хронічний. Жовчно-кам'яна хвороба	4	відеороліки, відеофільми,	реферати; анотації;

			самостійна робота з інформаційними джерелами.	самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
13	Виразковий коліт. Ентерит гострий та хронічний	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
14	Рак шлунку	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
15	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів із гломерулонефритом, пієлонефритом, нирковою недостатністю	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
16	Нирково-кам'яна хвороба. Амілоїдоз нирок	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
17	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з анеміями,	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
18	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів з гемобластозами	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
19	Геморагічні захворювання	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
20	Методи діагностики та принципи лікування пацієнтів із захворюваннями щитоподібної залози	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
21	Методи діагностики та принципи лікування	4	відеороліки,	реферати;

	пацієнтів із цукровим діабетом		відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
22	Ожиріння	2	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
23	Алергози	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
24	Ревматичні хвороби	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
25	Захворювання наднирників	2	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
26	Захворювання гіпофізу	2	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
27	Імунні захворювання	2	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
	Всього годин самостійної роботи студента	100		

Методи навчання (навести лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): лекція, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

Підсумковий контроль: іспит

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів вищої освіти: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою освітнього компонента протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно»	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного

з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти відповідає високому (творчому) рівню компетентності: здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Здобувач вищої освіти самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Здобувач вищої освіти демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Здобувач вищої освіти не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85

4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувач вищої освіти, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні диференційного заліку.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача вищої освіти здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю - іспит. Допуск до іспиту визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Іспит проводиться викладачами кафедри, які призначені на екзаменаційну сесію (професор або доцент кафедри), або комісійно вразі незгоди здобувача вищої освіти з результатами атестації згідно з графіком екзаменаційної сесії.

Іспит з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс :

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Під час проведення іспиту проводиться оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини дисципліни	За кожну відповідь здобувач вищої освіти одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		

5	16	13	10		
	80	65	50		

Безпосередньо іспит оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після іспиту. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту і становить min – 120 до max – 200.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові контрольні заняття, диференційний залік.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка F_x, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка F виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються здобувачам вищої освіти, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу вищої освіти відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 3) у залікову книжку та заповнюють відомості

Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

3.2. Питання іспиту :

1. Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених в розвиток вітчизняної внутрішньої медицини
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.
3. Основні клінічні прояви захворювань легенів, методи діагностики.
4. Бронхіт гострий та хронічний. Причини, основні ознаки, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
5. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, критерії діагностики, принципи лікування відповідно до протоколів.
6. Астматичний статус, клінічне обстеження, діагностика, стадії, принципи лікування відповідно до протоколів.
7. Гострі пневмонії. Визначення. Бронхопневмонія, етіологія, основні клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
8. Плевропневмонія. Етіологія, патоморфологічні зміни, клінічне обстеження, перебіг, можливі ускладнення, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.

9. Плеврит. Визначення. Ескудативний плеврит, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
10. Плеврит сухий. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
11. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, клінічні прояви в залежності від періоду, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
12. Абсцес легенів. Визначення, причини, клінічні прояви в залежності від періоду, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
13. Гангрена легенів. Визначення, причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
14. Туберкульоз легенів. Етіологія, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, ускладнення, принципи лікування відповідно до протоколів, специфічна та неспецифічна профілактика, Постанова Уряду щодо боротьби та запобіганню туберкульозу.
15. Рак легенів. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
16. Емфізема, пневмосклероз. Поняття, причини, патоморфологічні зміни в легенях, клінічні прояви, обстеження, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
17. Хронічні неспецифічні захворювання легенів. Причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
18. Дихальна недостатність. Причини, клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
19. Гострі алергійні хвороби. Поняття про алергози та алергійні реакції негайного типу. Клінічні прояви анафілактичного шоку, набряку Квінке, кропив'янки, обстеження. Невідкладна допомога, профілактика.
20. Методи діагностики захворювань серцево-судинної системи та опорно-рухового апарату.
21. Ревматична хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів. Роль українських вчених у вивченні ревматизму. Первинна та вторинна профілактика ревматичної хвороби.
22. Ревматоїдний артрит. Форми ревматоїдного артриту. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
23. Системний червоний вовчак. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
24. Склеродермія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
25. Деформуючий остеоартроз. Причини, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
26. Набуті вади серця. Визначення, причини. Клінічні прояви недостатності мітральних клапанів. Діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
27. Мітральний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
28. Недостатність клапанів аорти. Клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
29. Аортальний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
30. Аортальні вади серця. Основні клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
31. Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
32. Гіпертонічні кризи, клінічні прояви, невідкладна допомога. Ускладнення гіпертонічної хвороби.

33. Вторинна (симптоматична) гіпертензія. Основні причини, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
34. Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, лікування відповідно до протоколів. Немедикаментозні методи лікування атеросклерозу. Профілактика.
35. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, визначення, форми, функціональні класи стенокардії, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, надання невідкладної допомоги при приступі. Профілактика.
36. Інфаркт міокарду. Клінічні прояви, обстеження, діагностика, перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів.
37. Атипові форми інфаркту міокарда: церебральна, астматична, гастралгічна, безбольова. Клінічні прояви, диференціальна діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Ранні та пізні ускладнення інфаркту міокарда. Допомога при них.
38. Гостра серцева недостатність. Серцева астма, набряк легенів, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
39. Гостра судинна недостатність. Непритомність, колапс, шок. Причини, патогенез, клінічні прояви, невідкладна допомога.
40. Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів в розробці класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування відповідно до протоколів.
41. Порушення серцевого ритму. Синусова тахікардія, брадикардія, екстрасистолія, миготлива аритмія. Диференціальна діагностика.
42. Діагностика захворювань органів травлення. Гострий і хронічний гастрит. Причини, клінічні прояви, лікування відповідно до протоколів.
43. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Етіологія, патогенез, клінічні синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування відповідно до протоколів.
44. Ускладнення виразкової хвороби, їх клінічні прояви, невідкладна допомога.
45. Рак шлунку. Етіологія, фактори ризику, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування, профілактика.
46. Ентерит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
47. Виразковий коліт. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, ускладнення, прогноз.
48. Панкреатит. Причини. Клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
49. Гепатит. Етіологія, патогенез, класифікація, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, диспансерне спостереження.
50. Цироз печінки. Поняття, причини, класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, ускладнення, профілактика.
51. Холецистит. Визначення, причини, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
52. Жовчно-кам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви печінкової кольки, обстеження, диференціальна діагностика. Діагностичні критерії, диспансерне спостереження, профілактика.
53. Методи діагностики захворювань сечової системи. Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні прояви, обстеження, перебіг захворювання. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.
54. Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.

55. Нирково-кам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при приступі ниркової кольки. Профілактика захворювання.
56. Ниркова недостатність. Клінічні та параклінічні симптоми, обстеження, стадії. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів. Види діалізу, трансплантація нирки.
57. Амілоїдоз нирок. Причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
58. Діагностика захворювань органів кровотворення. Анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічне обстеження. Диференціальна діагностика гострої та хронічної постгеморагічної анемії. Лікування відповідно до протоколів.
59. Залізодефіцитна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
60. Мегалобластна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
61. Гіпо- і апластична анемія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
62. Гемолітична анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
63. Гемобластози. Класифікація, причини. Гострий лейкоз. Патогенез, патоморфологічні зміни, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
64. Хронічний мієлолейкоз, сублейкемічний мієлоз, поліцитемія. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
65. Хронічний лімфолейкоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
66. Паранепроліферативні гемобластози (плазмоцитом/мієломна хвороба). Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
67. Лімфогранульоматоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
68. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування тромбоцитопенії, тромбоцитопатії, гемофілії, геморагічного васкуліту, ДВЗ-синдрому відповідно до протоколів.
69. Дифузне токсичне воло. Причини, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
70. Мікседема. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування, профілактика.
71. Цукровий діабет. Причини, клінічні прояви, діагностичні критерії. Лікування відповідно до протоколів. Ускладнення. Допомога при комах. Дієтотерапія при цукровому діабеті.
72. Ожиріння. Причини, класифікація, симптоми та синдроми, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
73. Подагра. Причини, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
74. Захворювання гіпофізу. Причини, клінічне обстеження, діагностика лікування, профілактика.
75. Захворювання наднирників. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.
76. Імунні захворювання. Класифікація, причини, клінічні прояви, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
77. Пневмоконіоз. Причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.

ПЕРЕЛІК НАВИЧОК ТА ВМІНЬ

ДЛЯ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. 1. Проведення об'єктивних методів обстеження (огляду, пальпації, перкусії, аускультатії) дихальної, серцево-судинної, травної, сечової, ендокринної, кровотворної систем та опорно-рухового апарату.
2. Асистування при проведенні плевральної, абдомінальної, стернальної пункцій тощо.
3. Оцінка результатів лабораторних досліджень та інструментальних обстежень.
4. Виконання складних маніпуляцій.
5. Надання невідкладної допомоги при:
  1. нападі бронхіальної астми
  2. астматичному стані;
  3. легеневої кровотечі;
  4. гострій судинній недостатності;
  5. гострій серцевій недостатності (серцева астма, набряк легень);
  6. гострій вінцевій недостатності;
  7. кардіогенному шоці;
  8. гіпертонічних кризах;
  9. шлунковій кровотечі;
  10. кишковій кровотечі;
  11. кровотечі з варикозно розширених вен стравоходу;
  12. перфорації виразки;
  13. печінковій кольці;
  14. нирковій кольці;
  15. гострій уремії;
  16. гострій затримці сечі;
  17. печінковій недостатності, комі;
  18. еклампсії;
  19. діабетичній комі;
  20. гіпоглікемічній комі;
  21. гемолітичному кризі;
  22. геморагічному синдромі;
  23. анафілактичному шоці;
  24. бронхоспазмі та набряку Квінке;
  25. гострих отруєннях.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття, іспита.

Базовий перелік видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти, розроблений відповідно до структури освітнього компонента. При цьому завданнями для самостійної роботи є:

1. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією серцево-судинної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
2. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією бронхо-легеневої системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
3. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією травної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті

4. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією сечовивідної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
5. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією ендокринної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
6. Тижневе спостереження за хворим (розпитування, фізикальне обстеження, оцінка результатів інструментальних та лабораторних обстежень) із патологією кровотворної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті

Здобувач вищої освіти самостійно обирає те захворювання, за яким він проводитиме курацію (розпитування, обстеження) пацієнта.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням здобувача вищої освіти під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду та огляду голови, шиї, кінцівок із виділенням основних симптомів та синдромів захворювання.
2. Проведення досліджень функції зовнішнього дихання у показових хворих, обробка отриманих даних та доповідь на занятті
3. Реєстрація ЕКГ, участь у проведенні інструментальних досліджень серцево-судинної системи у показових хворих з обробкою даних та доповіддю на занятті
4. Проведення фізикального та інструментального обстеження показового хворого із підготовкою огляду наукової літератури щодо досліджуваного випадку
5. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про сучасні методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб
6. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про особливості синдромної діагностики захворювання із типовим перебігом, обраного за бажанням здобувача вищої освіти

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачу вищої освіти тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідного загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги освітнього компонента (система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компонента). Щоб досягти цілей навчання і

успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Здобувачі вищої освіти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. Не допускаються запізнення здобувачів вищої освіти на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань здобувача вищої освіти здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу освітнього компонента проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Медицина» до 30 червня поточного навчального року для наступного навчального року;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувач вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача вищої освіти це може зробити староста групи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Клінічний медсестринський діагноз : навчальний посібник для бакалаврів, магістрів та медсестер за спеціальністю «Медсестринство» / Т. С. Оспанова, О. С. Більченко, Ж. Д. Семидоцька, Т. В. Бездітко, Т. Ю. Хімич, І. О. Чернякова, О. В. Авдєєва, Є. О. Болокадзе, О. В. Веремієнко, К. О. Красовська, А. Б. Борзенко, О. М. Піонова ; МОЗ України, Харківський національний медичний університет. – Харків : ХНМУ, 2019. – 156 с.
<http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/22760>
2. Касевич, Н. М. Основи медсестринства в модулях: навчальний посібник / Н. М. Касевич.- 3-тє вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2018. - 478 с.
3. Лісовий В.М. Основи медсестринства/ В.М. Лісовий, Л.П. Ольховський, В.А. Капустник.- 3-є вид., перероб. і доп.- Київ: ВСВ Медицина.- 912 с.
4. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення : навчальний посібник для викл. та здобувач вищої освіти ІІІ курсу мед. фак. / В. В. Сиволап, Л. В. Лукашенко, О. І. Олійник, І. В. Лихасенко, Н. Ф. Авраменко, М. П. Герасько, С. П. Жеманюк, Л. О. Курілець, Т. В. Кравченко, С. В. Полівода. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 112 с.
<http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/7560>
5. Медсестринство у внутрішній медицині : підручник / О. С. Стасишин, Н. Я. Іванів, Г. П. Ткачук [та ін.] ; ред. В. В. Стасюк. - 4-тє вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2017. - 536 с.

Допоміжна

1. Полушкін П. М. Основи загального та спеціального догляду за хворими з маніпуляційною технікою : посібник / П. М. Полушкін, Д. В. Гальченко. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. – 378 с.
http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=422
2. Ковальова, О. М. Деонтологія в медицині: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. - 2-ге вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2018. - 239 с.
3. Свінціцький, А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : навчальний посібник / А. С. Свінціцький. - Київ : ВСВ Медицина, 2019. - 1008 с : іл., 80 кольор. вкл.

Інформаційні ресурси

1. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94>
2. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017. –
<https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>
3. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWBuc>
4. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Методика реєстрації ЕКГ (офіційна версія), 2017. –
<https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA&t=204s>
5. Яворський О.Г. Аудіодиск «Аускультация легень:основні й побічні дихальні шуми. Аускультация сердца: тони й шуми» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
6. Яворський О.Г. DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация» (українською й англійською мовами) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
7. Яворський О.Г. DVD-фільм «Анамнез. Огляд: фото пацієнтів» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
8. З тем «Загальний огляд хворого, огляд окремих частин тіла»
  - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
  - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
9. З тем «Основні методи обстеження органів дихання»
  - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
  - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
10. З тем «Основні методи обстеження серцево-судинної системи»
  - <http://www.cardiology.site.com/>
  - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
  - <http://www.blaufuss.org/>
  - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
11. З тем «Основні методи обстеження органів шлунково- кишкового тракту та нирок»
  - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
  - <http://gastroresource.com/GITextbook/En/Default.htm>
  - <http://meded.ucsd.edu/clinicalme>